

на приватному бізнесі та особистій ініціативі, що й дає кожному можливість самореалізації і самоутвердження.

Література

1. Бойчук М. І. Економіка підприємств / М. І. Бойчук, П. С. Харів, В. П. Сторожук, Е. І. Ткач. – Львів: Сполох, 1998. – 212 с
2. Вашків П. Г. Статистика підприємництва / П. Г. Вашків, П. І. Пастер, В. П. Сторожук, Е. І. Ткач. – Львів: «Інтелект-Захід», 2003. – 242 с
3. Кредісов В. А. Підприємництво в Україні: суть, типи та умови формування / В. А. Кредісов. – К.: Знання, 2003. – 68 с.

УДК 341.824:338.47 (043.2)

Красовський В. В., студент,
Київський університет права НАН України, м. Київ
Науковий керівник: Твердохліб Ю. В., асистент

ОПЕРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКІ САНКЦІЇ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ

Відповідно до положень Господарського кодексу України у сфері господарювання, крім відшкодування збитків, штрафних санкцій, передбачено і застосування оперативно-господарських санкцій, які за своєю правовою природою є виключно договірними та можуть застосовуватися без обов'язкової умови щодо наявності вини у порушника господарсько-правового зобов'язання.

Тема проблем застосування оперативно-господарських санкцій, визначення їх особливостей та юридичної сутності наразі є доволі актуальною, зважаючи на простий механізм дії вищевказаних санкцій, що, безсумнівно, є корисним для застосування оперативно-господарських санкцій у практичній діяльності.

На даний момент, у науці не існує єдиної узгодженої думки щодо юридичної сутності оперативно-господарських санкцій, але, узагальнюючи думки вчених, слід відзначити найбільш характерні наукові висновки щодо оперативно-господарських санкцій:

- як особлива категорія правоохоронних заходів, що є окремою по відношенню до цивільно-правових санкцій та відповідальності;
- як різновид цивільно-правових санкцій та відповідальності;
- як організаційні санкції, які при застосуванні є різновидом цивільно-правової відповідальності;
- як ті, що мають забезпечувальну, превентивну спрямованість і не відносяться до жодної з вищезазначених категорій;
- як різновид цивільно-правових санкцій, але за своєю суттю не є цивільно-правовою відповідальністю.

Характерні риси оперативно-господарських санкцій:
а) застосовуються лише в господарсько-договірних відносинах;
б) застосовуються на розсуд кредитора; в) передбачаються законом або договором; г) мета застосування – захист інтересів кредитора; г) юридичні підстави застосування – договір; д) фактичні підстави – невиконання (неналежне виконання договірних зобов'язань) [2, с. 334].

Підставою для застосування оперативно-господарських санкцій є факт порушення господарського зобов'язання другою стороною. Оперативно-господарські санкції застосовуються стороною, яка потерпіла від правопорушення, у позасудовому порядку та без попереднього пред'явлення претензії порушнику зобов'язання. Порядок застосування сторонами конкретних оперативно-господарських санкцій визначається договором. У разі незгоди із застосуванням оперативно-господарської санкції заінтересована сторона може звернутися до суду із заявою про скасування такої санкції та відшкодування збитків, завданих її застосуванням. Оперативно-господарські санкції можуть застосовуватися одночасно з відшкодуванням збитків та стягненням штрафних санкцій.

Узагальнюючи вищевикладене, можна дійти висновку про те, що оперативно-господарські санкції – це вид законодавчо закріплених господарських санкцій, які надають сторонам господарського договору можливість передбачити у ньому конкретні заходи, суть яких полягає у настанні певних негативних наслідків (організаційного, майнового характеру, тощо), з метою превентивного впливу на порушника господарського договору та/або припинення порушень господарського договору, що застосовуються по факту порушення без попередньої претензійної роботи та звернення до суду.

Література

1. Білецька В. В. Оперативно-господарські санкції в механізмі господарсько-правової відповідальності / В. В. Білецька [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/463>.

2. Господарське право України: підручник: у 2 ч.: Ч. 2 / [О. Б. Андреева, О. П. Гетманець, І. І. Гришина та ін.]. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. – 368 с.

3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беяневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина [та ін.]; / за заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 776 с.